

31.10.94
התא

00606373

31.10.94

ראיתי שמעתי / אמנון ברזילי

מה עושים עם סוריה

רבין. היתה לו ברירה

צ'יץ' התכוון להליך ההתפייסות עם הפלשתינאים ולהצהרת העקרונות שנחתמה אתם.

איו אירוניה. במשך שנים בנה שר החוץ שמעון פרס את תדמיתו כתלמידו וכיורשו של בן גוריון. עכשיו, עם חתימת הסכמי השלום עם הפלשתינאים ועם וירדן, זוכה דווקא רבין, יריבו הפוליטי בעשרים השנים האחרונות, לתואר הנכסף והסמלי הזה.

למעשה, במבט לאחור, ראוי פרס יותר מכל לתואר תלמידו של משה שרת, האיש

שניסה לעצב מדיניות חוץ מתחשבת ומתונה יותר מול בן גוריון הביטחוניסט. הדמיון

בין פרס לשרת הלך וגדל בזכות השינוי שעבר פרס מאז המהפך של 1977. הריחוק

ממערכת הביטחון וההתייבבות בראש הארץ פוזיציה גרמו לו לאמץ בהדרגה קו מדיני

מתון. הטעות הגדולה שלו היתה טקטית ופוליטית. את השינוי בתפיסת עולמו עשה

כאשר לא חלה עליו אחריות ממלכתית. אצל רבים נתפס השינוי הזה כמהלך אר

פורטוניסטי. כניסיון למצוא חן בעיני התק שורת בארץ ובעיני מקבלי החלטות

בעולם. פרס נדחף בידי יועציו, שהזהירו כי הוא נתפס כ"ליכוד ב". הם רצו כי יציג קו

שהיה אנטי-תזה למדיניות שהציבו ראשי ממשלות הליכוד, מנחם בגין ויצחק

שמיר. על הטעות הזאת הוא שילם מחיר פוליטי כבד. חלק גדול מהבוחרים פיקפקו

באמינותו ולא האמינו בכנות השינוי שעבר עליו.

הסכם שלום. בעקבות ההבנה שגילו רבין וחוסין בעניין הטריטוריאלי, ייתכן שיהיה קשה אף יותר לשכנע את אזרחי ישראל להסכים לנסיגה מלאה מרמת הגולן תמורת הסכם שלום.

בנאומו בכנסת ביום חמישי, בנוכחותו של נשיא ארה"ב ביל קלינטון, פירט רבין

את האתגרים העומדים לפני מדינת ישראל בעקבות קריסתה של חומת האיבה המוסל

מית והתמוטטות החרם הערבי. כל ההישגים האלה נקטפים כעת בזכות הצהרת

העקרונות עם הפלשתינאים וחווה השלום עם ירדן. אחרי הנאום נשאל כותבו, מנהל

לשכת ראש הממשלה איתן הבר, מה היתה כוונת המשורר. אחדים התרשמו, כי רבין

מתכוון להכניס את תהליך השלום עם סוריה להקפאה. הפיתוי לכך עצום. לכאורה

שום דבר לא צריך לדרחוק עכשיו ברבין. "רעיון מעניין", השיב הבר, "לא חשבת על

כך".

כמו בן גוריון

ההכרעות שרבין קיבל קשות מאלה שקיבל דוד בן גוריון - אמר בשבוע שעבר

יו"ר המועצה לשלום וביטחון, שלמה להט (צ'יץ'). בן גוריון, אמר צ'יץ' ביום חתימת

חווה השלום עם ירדן, קיבל החלטות גור-ליות מחוסר ברירה. לרבין היתה ברירה.

הסכם השלום עם ירדן הציב לפני ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין דילמה

מרתקת: האם על ממשלת ישראל להיחפז ולחתום על חוזה שלום עם סוריה, או לנה

על זרי הדפנה. שהרי בעצם חתימת ההסכם עם ישראל, עזר חוסיין לרבין לפתור בעיה

קשה של אמינות. כעת יכול ראש הממשלה לטעון כי הוא פרע את כל השטרות בתחום

המדיני, שפיר בשתי מערכות הבחירות - על הנהגת המפלגה ולכנסת. הוא הבטיח

הסכמי שלום, והוא חתום על שניים - עם הפלשתינאים ועם ירדן. ההסכמים נחתמו

בדיוק על פי הסדר המתוכנן. השאלה כעת היא מה עושים עם סוריה. אמנם רבין כבר

קיבל הכרעה אסטרטגית לנקוט מהלך של פיוס עם סוריה. אבל עכשיו עליו לגייס את

כל תעצומות הנפש כדי להכריע בשאלה הכי פחות פופולרית במדינת ישראל: נסי

גה מרמת הגולן. השאלה הטקטית הזאת תעסיק את רבין,

קרוב לוודאי, בשבועות הקרובים. היא תיב

חן בהתחשב בעמדת הציבור בנושא. לא בטוח שהנתונים יעודדו את ראש הממשלה.

שר החוץ, שמעון פרס, אמר לאחר החתימה על טיוטת הסכם השלום עם ירדן, כי

ראוי שנשיא סוריה חאפז אל אסד יאמץ את המודל הזה, המבוסס על החלפת שתי

חיים ותיקוני גבול קלים. אסד רחה את הרעיון, אבל רבין אימץ את הגישה הזאת

של פרס. השניים אולי לא הבחינו שגם אזרחי ישראל גילו שיש מודל שני של

כאן טמון ההבדל היסודי בין רבין לפרס. רבין שמר גם בעת שהעבודה היתה באופר-זיציה על עמדותיו. הוא הגן עליה גם אם עלו בקנה אחד עם עמדות הנהגת הליכוד. הוא שילם על כך, במחיר פגיעה במעמדו במפלגתו ובתקשורת. ההישג של רבין היה ביכולתו לבצע את השינוי בעמדותיו המדיניות בהיותו ראש הממשלה. זהו המבחן האמיתי של מנהיג. ומכאן הדמיון שאנשים מאתרים בינו לבין בן גוריון. פרס יכול להתנחם בכך שהעמדות שאימץ כבר בשנות השמונים הפכו היום לתפיסה המדינית המוצהרת של ממשלת ישראל.